

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U002719

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 24-07-2024

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Стрижко Наталія Володимирівна

2. Nataliia V. Stryzhko

Кваліфікація: д.філософ, 023

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3867-3668

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 023

Назва наукової спеціальності: Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

Галузь / галузі знань: культура і мистецтво

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Теорія та історія мистецтва

Дата захисту: 20-07-2024

Спеціальність за освітою: Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

Місце роботи здобувача: Організація відсутня

Код за ЄДРПОУ: 00000000

Місцезнаходження: -----, Київ, 00000, Україна

Форма власності: Змішана

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ

26.103.029_ID5908_Стрижко Н.В.

Повне найменування юридичної особи: Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури

Код за ЄДРПОУ: 02214165

Місцезнаходження: вул. Вознесеньський узвіз, буд. 20, Київ, 04053, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури

Код за ЄДРПОУ: 02214165

Місцезнаходження: вул. Вознесеньський узвіз, буд. 20, Київ, 04053, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 18.31.41, 18.71.91.11, 18.09.09

Тема дисертації:

1. Концептуальна каліграфія як феномен сучасного візуального мистецтва Китаю
2. Conceptual calligraphy as a phenomenon of modern Chinese visual art

Реферат:

1. Дисертація є першим комплексним дослідженням феномену концептуальної каліграфії як новаторського напрямку в сучасному візуальному мистецтві Китаю. У роботі проаналізовано передумови виникнення, естетичні засади, художні особливості та культуротворчий потенціал концептуальної каліграфії в контексті трансформацій китайського мистецтва під впливом глобалізації та міжкультурного діалогу. Досліджено філософсько-естетичне підґрунтя класичної китайської каліграфії, її історичну еволюцію та вплив на формування сучасних мистецьких практик. Висвітлено ключові чинники зародження сучасної каліграфії та простежено її плідну взаємодію із західним мистецтвом. Зібрано матеріали щодо двостороннього характеру взаємовпливів китайської каліграфії та західного модернізму протягом XX–XXI ст. Кваліфікаційна робота базується на комплексному застосуванні загальнонаукових та спеціальних мистецтвознавчих принципів і

методів, таких як системний, міждисциплінарний, історико-генетичний, формально-стилістичний та компаративний аналіз. Узагальнено досвід наукових розробок китайських і західних учених у галузі сучасного мистецтва каліграфії. Аналіз передумов виникнення та особливостей сучасної каліграфії Китаю є важливою складовою дослідження, оскільки дозволяє зрозуміти глибинні філософсько-естетичні основи цього мистецтва, простежити історичну динаміку його розвитку та виявити ключові чинники трансформації в умовах міжкультурної взаємодії. Зроблені висновки заклали теоретичний фундамент дослідження, дали необхідний контекст для розуміння специфіки та закономірностей еволюції сучасної китайської каліграфії як самобутнього мистецького явища. Досліджено глибокі філософсько-естетичні засади традиційної китайської каліграфії, сформовані під впливом даосизму, конфуціанства та буддизму. Простежено історичну еволюцію стилів каліграфії від династії Хань до кінця XX ст., показано постійний пошук нових форм і прийомів самовираження каліграфів. В роботі здійснено ґрунтовний аналіз сучасного стану естетики лінії та крапки в каліграфії та тушевому живописі Китаю, досліджено взаємовпливи та перспективи розвитку цих традиційних видів китайського мистецтва. Виявлено ключову тенденцію збереження міцного зв'язку сучасного тушевого живопису з класичною спадщиною минулого, що проявляється у використанні традиційних матеріалів, технік, сюжетів, композиційних принципів, водночас збагачених новаторськими експериментами та синтезом з іншими мистецькими напрямками. Проаналізовано характерну рису сучасної китайської образотворчості – глибоку інтеграцію тушевого живопису та каліграфії. Досліджено тенденцію активної взаємодії східної та західної естетики в сучасному тушевому мистецтві Китаю. Особливу увагу приділено аналізу історичного коріння тісного зв'язку між каліграфією і тушевим живописом у Китаї, простежено їхні взаємовпливи та синтез на різних етапах розвитку. Ґрунтовно досліджено сучасний стан китайської каліграфії в контексті глобального мистецького простору та її взаємодію з різними видами візуального мистецтва. Проаналізовано процес інтеграції китайської каліграфії в міжнародний художній процес, зокрема зростання інтересу провідних світових музеїв, галерей і мистецтвознавців до творчості китайських каліграфів-новаторів. Особливу увагу зосереджено на феномені концептуальної каліграфії, яка постає як новаторська форма синтезу каліграфічного мистецтва з іншими видами сучасної візуальної культури (інсталяція, архітектура, дизайн, ленд-арт, перформанс, медіа-арт тощо). Проаналізовано посилення символізму та філософічності в роботах каліграфів-концептуалістів, зв'язок їхньої творчості з традиціями східної естетики та світогляду. Показано, як концептуальний підхід розширює межі й функції каліграфії, перетворює її на інструмент художньої рефлексії над актуальними проблемами сучасності. Поглиблений підхід до каліграфії, що перетворює її на форму концептуального мистецтва, відображає ширші зміни у китайській культурі та ментальності. Віддалення від традиційних канонів і пошук нових методів художнього самовираження є проявами глобалізаційних процесів і культурної самоідентифікації Китаю у світовому контексті. Продемонстровано, що, зберігаючи зв'язок із багатовіковою традицією, сучасна каліграфія водночас набуває нових форм, смислів і стратегій розвитку у відповідь на виклики часу. Отримані результати дослідження роблять вагомий внесок у розуміння шляхів еволюції традиційного мистецтва Сходу в контексті міжкультурного діалогу та глобальних трансформацій сучасності. Висновки дослідження становлять інтерес для мистецтвознавців, кураторів, арткритиків, музейних працівників, які займаються вивченням, виставковою презентацією та інтерпретацією сучасного китайського мистецтва. Вони дають ключ до розуміння специфіки концептуальної каліграфії, її філософсько-естетичних засад, художніх особливостей, культурного контексту, що може допомогти в атрибуції творів, створенні текстів для каталогів, буклетів, критичних статей, музейних експозицій.

2. The dissertation is the first comprehensive study of the phenomenon of conceptual calligraphy as an innovative direction in contemporary Chinese visual art. The article analyzes the prerequisites for the emergence, aesthetic principles, artistic features and cultural potential of conceptual calligraphy in the context of transformations of Chinese art under the influence of globalization and intercultural dialogue. The philosophical and aesthetic basis of classical Chinese calligraphy, its historical evolution and influence on the formation of modern artistic practices are studied. The key factors of the emergence of modern calligraphy are highlighted and its fruitful interaction with Western art is traced. Materials on the two-way nature of mutual influences between Chinese calligraphy and

Western modernism during the 20th–21st centuries have been collected. Qualification work is based on the complex application of general scientific and special artistic principles and methods, such as systemic, interdisciplinary, historical-genetic, formal-stylistic and comparative analysis. The experience of scientific developments of Chinese and Western scientists in the field of modern art of calligraphy is summarized. The analysis of the prerequisites for the emergence and features of modern Chinese calligraphy is an important component of the study, as it allows us to understand the deep philosophical and aesthetic foundations of this art, to trace the historical dynamics of its development and to identify the key factors of transformation in the conditions of intercultural interaction. The conclusions drawn laid the theoretical foundation of the research, provided the necessary context for understanding the specifics and patterns of evolution of modern Chinese calligraphy as an original artistic phenomenon. The deep philosophical and aesthetic foundations of traditional Chinese calligraphy, formed under the influence of Taoism, Confucianism and Buddhism, were studied. The historical evolution of calligraphy styles from the Han dynasty to the end of the 20th century is traced, and the constant search for new forms and methods of self-expression by calligraphers is shown. In the work, a thorough analysis of the current state of line and dot aesthetics in Chinese calligraphy and ink painting was carried out, the mutual influences and development prospects of these traditional types of Chinese art were investigated. The key tendency of preserving the strong connection of modern ink painting with the classical heritage of the past is revealed, which is manifested in the use of traditional materials, techniques, plots, and compositional principles, at the same time enriched by innovative experiments and synthesis with other artistic directions. A characteristic feature of modern Chinese art is analyzed - the deep integration of ink painting and calligraphy. The trend of active interaction of Eastern and Western aesthetics in modern ink art of China is studied. Special attention is paid to the analysis of the historical roots of the close connection between calligraphy and ink painting in China, their mutual influences and synthesis at various stages of development are traced. The current state of Chinese calligraphy in the context of the global artistic space and its interaction with various types of visual art is thoroughly researched. The process of integration of Chinese calligraphy into the international artistic process is analyzed, in particular the growing interest of the world's leading museums, galleries and art critics in the work of innovative Chinese calligraphers. Special attention is focused on the phenomenon of conceptual calligraphy, which appears as an innovative form of synthesis of calligraphic art with other types of modern visual culture (installation, architecture, design, land art, performance, media art, etc.). The strengthening of symbolism and philosophizing in the works of conceptualist calligraphers, the connection of their creativity with the traditions of Eastern aesthetics and worldview are analyzed. It is shown how the conceptual approach expands the boundaries and functions of calligraphy, turns it into a tool of artistic reflection on the current problems of our time. The in-depth approach to calligraphy, turning it into a form of conceptual art, reflects wider changes in Chinese culture and mentality. The departure from traditional canons and the search for new methods of artistic expression are manifestations of globalization processes and China's cultural self-identification in the world context. It has been demonstrated that, while maintaining a connection with centuries-old tradition, modern calligraphy at the same time acquires new forms, meanings and development strategies in response to the challenges of time.

Державний реєстраційний номер ДіР: 0121 У 111260

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Стрижко, Н., Селівачов, М. Сучасна каліграфія Китаю у мистецтвознавчих дослідженнях Науковий збірник «Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка». 2024. Вип. 73, Т. 3, С.138-144. Категорія Б.
- Стрижко Н.В., Чжоу Чен Трансформація традицій в сучасній каліграфії Китаю. Збірник наукових праць «Українська академія мистецтва». 2023.Вип. 33. С. 233-244. Категорія Б.
- Стрижко Н.В. Історичний зв'язок каліграфії та тушевого живопису Китаю. Науковий збірник «Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка». 2023. Вип. 69, Т. 3. С. 71-79. Категорія Б.
- Стрижко Н.В. Концептуальна каліграфія Китаю, як результат трансформації традиційного мистецтва в сучасний контекст. Український мистецтвознавчий дискурс. 2023. №6. С. 90-97. Категорія Б.
- Майстренко-Вакуленко Ю.В., Стрижко Н.В. Сучасна каліграфія в перформативних практиках митців Китаю». Збірник наукових праць «Українська академія мистецтва». 2022. Вип. 32. С. 87-95. Категорія Б.
- Mostovshchykova, D., & Stryzhko, N. (2021). Parallels in Development of Modern Painting and Enameling in China. *Journal of Visual Art and Design*, 13(1), 60-73. Web of Science

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези; аналітичні матеріали; наукова новизна одержаних результатів полягає в тому що воно є першим в українському мистецтвознавстві дослідженням концептуальної каліграфії як феномен сучасного візуального мистецтва китаю, зазначила, що вперше: • здійснено цілісний аналіз концептуальної каліграфії як окремого напрямку сучасного мистецтва китаю; • досліджено передумови виникнення та етапи становлення концептуальної каліграфії під впливом західних художніх течій, а також шляхом переосмислення китайських традицій; • виявлено характерні риси концептуальної каліграфії, її специфіку порівняно з традиційними формами мистецтва письма китаю; • визначено внесок концептуальної каліграфії у розвиток сучасного візуального мистецтва китаю; • виявлено особливості концептуальної каліграфії як інструменту збереження та розвитку традицій китайського мистецтва письма в умовах глобалізації та взаємодії культур сходу і заходу. уточнено і доповнено: • поняття концептуальної каліграфії та специфіку її світоглядних засад; • співвідношення традиційних і новаторських рис у творчості китайських концептуальних каліграфів; • відомість про творчість провідних представників концептуальної каліграфії китаю в контексті розвитку новітнього мистецтва; • розуміння механізмів трансформації традиційних мистецьких практик китаю під впливом інноваційних західних художніх концепцій. набуло подальшого розвитку: • розуміння шляхів синтезу східних і західних художніх практик у контексті глобалізаційних процесів; • уявлення про динаміку розвитку сучасного візуального мистецтва китаю; • уявлення про шляхи збереження культурної ідентичності та національних традицій китаю в умовах глобалізації через синтез із новітніми мистецькими течіями.

Соціально-економічна спрямованість: практичне значення результатів дослідження феномену концептуальної каліграфії в сучасному візуальному мистецтві китаю є багатоаспектним і стосується різних сфер застосування – від наукової до освітньої та культурно-мистецької. передусім матеріали та висновки дослідження можуть бути використані для подальших наукових розвідок з історії та теорії сучасного мистецтва китаю. вони закладають підґрунтя для більш глибокого і всебічного вивчення концептуальної каліграфії як новаторського напрямку, що синтезує традиції та новації. результати роботи можуть стати відправною точкою для компаративних досліджень концептуальної каліграфії й інших течій сучасного мистецтва китаю та світу, сприяти створенню комплексних праць про розвиток візуальних мистецтв в умовах глобалізації та міжкультурних взаємодій. висновки дослідження становлять інтерес для мистецтвознавців, кураторів, арткритиків, які займаються вивченням, виставковою презентацією та інтерпретацією сучасного китайського мистецтва. вони дають ключ до розуміння специфіки концептуальної каліграфії, її філософсько-естетичних засад, художніх особливостей, культурного контексту. це може допомогти в атрибуції творів, створенні текстів для каталогів, буклетів, критичних статей. отримані результати можуть бути корисними і для музейних працівників при створенні експозицій, присвячених

сучасному мистецтву Китаю. Вони дають змогу краще зрозуміти місце концептуальної каліграфії в загальній панорамі актуальних мистецьких практик, її зв'язки з іншими видами візуального мистецтва. Матеріали дослідження доцільно використовувати в освітньому процесі – для розробки та викладання навчальних курсів з історії світового та китайського мистецтва ХХ–ХХІ ст., сучасних художніх практик сходу, теорії та естетики постмодернізму тощо. Вони можуть бути корисними при створенні навчально-методичних матеріалів, підручників, посібників з відповідної тематики. Включення результатів дослідження в освітні програми сприятиме формуванню у студентів більш повного й адекватного уявлення про розвиток сучасного мистецтва в глобальному контексті. Висновки й узагальнення, зроблені в дисертації, можуть стати підґрунтям для подальших міждисциплінарних студій китайського мистецтва. Зокрема, вони відкривають перспективи дослідження взаємодії східних і західних художніх традицій у добу постмодерну, ролі національно-культурної ідентичності в умовах глобалізації. Результати роботи також можуть сприяти поглибленню українсько-китайського культурного діалогу, обміну досвідом між мистецтвознавцями, кураторами, галеристами двох країн.

Охоронні документи на ОПВ:

Літературні та художні твори

Всі досліджувані у дисертації твори використовуються згідно ст.444 ЦК України та ст. 22 п.2.1, 2.2, 2.14 Закону України «Про авторське право і суміжні права» із змінами, внесеними згідно із Законами №2849-ІХ від 13.12.2022, № 2974-ІХ від 20.03.2023 про випадки правомірного використання твору без згоди автора.

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Селівачов Михайло Романович
2. Mykhailo R. Selivachov

Кваліфікація: д. мист., професор, 17.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9199-0270

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури

Код за ЄДРПОУ: 02214165

Місцезнаходження: вул. Вознесенський узвіз, буд. 20, Київ, 04053, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Рибалко Світлана Борисівна
2. Svitlana B. Rybalko

Кваліфікація: д. мист., професор, 26.00.01**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0001-5873-2421**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Харківська державна академія культури**Код за ЄДРПОУ:** 30036001**Місцезнаходження:** Бурсацький узвіз, 4, Харків, Харківський р-н., 61057, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство культури України**Ідентифікатор ROR:****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Гамалія Катерина Миколаївна
2. Kateryna M. Hamaliia

Кваліфікація: д. мист., професор, 26.00.01**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0002-8982-2005**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Київський національний університет культури і мистецтв**Код за ЄДРПОУ:** 02214159**Місцезнаходження:** вул. Євгена Коновальця, буд. 36, Київ, 01601, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України**Ідентифікатор ROR:****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Шуліка Вячеслав Вікторович
2. Viacheslav V. Shulika

Кваліфікація: к. мист., доц., 17.00.05**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0003-1997-7033**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Харківська державна академія дизайну і мистецтв**Код за ЄДРПОУ:** 02071145**Місцезнаходження:** вул. Мистецтв, буд. 8, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Семененко Анжеліка Андріївна

2. Anzhelika A. Semenenko

Кваліфікація: к. філос. н., доц., 09.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-3989-2152

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури

Код за ЄДРПОУ: 02214165

Місцезнаходження: вул. Вознесенський узвіз, буд. 20, Київ, 04053, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Чернявський Володимир Георгійович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Чернявський Володимир Георгійович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Кашшай Олена Степанівна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна